

การรับรู้ของผู้มาเยือนต่อคุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน

Visitors' Perception toward the Values of Kaeng Krachan Forest Complex World Heritage Site

เจษฎาภรณ์ ผลสุข¹ อุษารดี ภูมาลี^{2*} และนภาพรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เขียว²Jessadaporn Ponsuk¹ Usaradee Phumalee^{2*} and Noppawan Tanakanjana Phongkhiew²¹หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900²ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900¹Master of Science Program in Park, Recreation, and Tourism, Department of Conservation, Faculty of Forestry, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand²Department of Conservation, Faculty of Forestry, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand

*Corresponding author, e-mail: fforudp@ku.ac.th

(Received: Apr 18, 2025; Revised: Oct 18, 2025; Accepted: Oct 27, 2025)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการรับรู้คุณค่าและปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มาเยือนอุทยานแห่งชาติในกลุ่มป่าแก่งกระจาน ได้แก่ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน จำนวน 495 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานภาพรวมอยู่ในระดับมาก การรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับการรับรู้คุณค่าทั้ง 4 ด้านของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานพบว่า การรับรู้คุณค่าทางด้านอารมณ์มีระดับมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ คุณค่าทางด้านสังคม เมื่อทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานพบว่า ระยะเวลาอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน และความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่า มีส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลจากการศึกษาควรมีการยกระดับส่งเสริมการรับรู้คุณค่าของอุทยานแห่งชาติทั้ง 3 แห่ง โดยมีการออกแบบหรือจัดกิจกรรมกลุ่มนักท่องเที่ยวแสดงถึงความเชื่อมโยงมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานและความต่อเนื่องของกิจกรรม

คำสำคัญ : การรับรู้คุณค่า แหล่งมรดกโลก กลุ่มป่าแก่งกระจาน

Abstract

This article aims to examine the level perceived value and the factors influencing the level of perceived value of the Kaeng Krachan Forest Complex World Heritage Site. The sample group consisted of 495 Thai tourists aged 18 years and above, who traveled to visit the national parks within the Kaeng Krachan Forest Complex, including Kui Buri National Park, Kaeng Krachan National Park, and Chaloe Phra Kiat Thai Prachan. A cluster sampling method was employed, and data were analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis. The results of the study revealed that the overall. The opinion on the communication the value of the Kaeng Krachan Forest Complex World Heritage Site was high, as was the perception of the value Heritage Site was high. When ranking the perception of value across the four values of the Kaeng Krachan Forest Complex World Heritage Site, it was found that the highest perception of value was in the emotional value, while the lowest was in the social value. When tested the factors affecting the perceived value of the Kaeng Krachan Forest Complex World Heritage Site, it was found that duration of visit national park, knowledge about the World Heritage Site and perceptions of value communication had a statistically significant affecting on the level of perceived value at the 0.01 level. The findings suggest that

efforts should be made to enhance the perceived value of all three national parks by designing or organizing group activities for tourists that highlight the connection to the Kaeng Krachan Forest Complex World Heritage Site and ensure continuity of engagement.

Keyword: Perception values, World heritage site, Kaeng Krachan Forest Complex

บทนำ

มรดกโลกเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญ มีคุณค่าทั้งทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ที่ได้รับการรับรองจากองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) เพื่อได้รับความคุ้มครอง ป้องกัน และรักษาตามกฎหมายของอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของโลก ซึ่งถือเป็นคุณค่าที่มีความโดดเด่น (UNESCO, 2024) ทั้งนี้คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (Outstanding universal value; OUV) ถือเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดสำหรับการประกาศเป็นมรดกโลกยูเนสโกและเป็นหนึ่งในภารกิจที่ต้องให้ความสำคัญอย่างมากในการสื่อสารกับประชาชนและผู้มาเยือนในการสร้างการรับรู้และการตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์คุณลักษณะทางธรรมชาติที่โดดเด่นและการอนุรักษ์ให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมยั่งยืน (UNESCO, 2019) โดยการท่องเที่ยวถือเป็นหนึ่งในรูปแบบของการใช้ประโยชน์แหล่งมรดกโลกที่ประกอบด้วยผู้ใช้ประโยชน์ทั้งชุมชนท้องถิ่นและผู้มาเยือน การสื่อสารคุณค่าจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างการรับรู้ระหว่างพื้นที่มรดกโลกกับผู้มาเยือน (Bidder *et al.* 2022) ทั้งนี้การท่องเที่ยวกับมรดกโลกอาจพิจารณาถึงความสัมพันธ์ในลักษณะสองทาง กล่าวคือ แหล่งมรดกโลกเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการในพื้นที่ เนื่องจากมีฐานทรัพยากรที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ไปเยือน รวมไปถึงการรับรู้ถึงสัญลักษณ์ความเป็นมรดกโลก ซึ่งสื่อสารถึงสัญลักษณ์ด้านการอนุรักษ์ที่มีผู้ให้ความสนใจอย่างมาก ในขณะที่นักท่องเที่ยวก็สามารถทำให้แหล่งมรดกโลกมีโอกาสนำเสนอ “คุณค่าความสำคัญของมรดกโลก” และเป็นแหล่งสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่นโดยการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ปรากฏในอนุสัญญาว่าด้วยมรดกโลก ตลอดจนการสร้างโอกาสให้กับผู้มาเยือนได้รับประสบการณ์นันทนาการที่มีคุณภาพซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจที่ส่งผลถึงโอกาสและความตั้งใจในการกลับมาเยือนในอนาคต (UNESCO, 2019)

กลุ่มป่าแก่งกระจานเป็นแหล่งมรดกโลกแห่งที่ 6 และเป็นแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติแห่งที่ 3 ของประเทศไทย ครอบคลุมพื้นที่อนุรักษ์ 4 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน อุทยานแห่งชาติกุยบุรี และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชี โดยมีคุณค่าความเป็นสากลอยู่ในเกณฑ์ที่ 10 คือ เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติที่มีความสำคัญในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงชนิดพันธุ์ที่กำลังถูกคุกคามที่มีคุณค่าระดับสากล ในมุมมองของวิทยาศาสตร์และการอนุรักษ์ในถิ่นกำเนิด ซึ่งถือว่ามีความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชและชนิดพันธุ์สัตว์ และยังมีการสำรวจพบสัตว์ป่าที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ได้แก่ เสือโคร่ง (*Panthera tigris corbetti*) และจะเข้หน้าจืด (*Crocodylus siamensis*) (Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning, 2017; Division of Foreign Affairs, 2021) ทั้งนี้จากจำนวนและความหลากหลายของชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ พื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจานจึงเป็นแหล่งที่นักท่องเที่ยวนิยมดูนก ฝิเสือ ส่องสัตว์ เทียนน้ำตก และกางเต็นท์พักผ่อน จะเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ที่มีผู้มาเยือนจำนวน 109,949 คน ในขณะที่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีผู้มาเยือนถึง 222,433 คน (National Parks of Thailand, 2024) ทั้งนี้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติที่ UNESCO World Heritage and Sustainable Tourism ได้กำหนดภารกิจสำคัญของการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแหล่งมรดกโลกหนึ่งในนั้นคือ การสนับสนุนให้เกิดความตระหนักเพิ่มขึ้นถึงคุณค่าของมรดกโลก นอกเหนือจากการเพิ่มพูนสมรรถนะในการบริหารจัดการ และสร้างสมดุลของการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในอันที่จะปกป้องรักษามรดกโลกและคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (Emphandhu *et al.*, 2021) และควรมีการส่งเสริมการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน เพื่อสร้างการรับรู้และความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว (Hanprasert & Sangchoey, 2023)

ดังนั้นการนำเสนอคุณค่าความโดดเด่นอันเป็นสากลของมรดกโลกทางธรรมชาติให้มีความหมายและการวัดผล การสื่อสารคุณค่าต่อการสร้างการรับรู้ถึงคุณค่าโดดเด่น ซึ่งเป็นสากลอันเป็นประสบการณ์ท่องเที่ยวที่สำคัญของผู้มาเยือน

จึงเป็นประเด็นสำคัญที่จะตอบสนองภารกิจด้านการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลก ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานของผู้นำเข้าน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการรับรู้คุณค่าแหล่งมรดกโลกและปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน อันนำไปสู่การจัดการด้านโปรแกรมสื่อความหมายคุณค่ามรดกโลกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติของกลุ่มป่าแก่งกระจานให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการสื่อสารคุณค่าของการเป็นมรดกโลก ที่ช่วยให้แหล่งมรดกโลกสามารถทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับประชาชน เชื่อมโยงผู้คนเข้ากับทรัพยากรในมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน สร้างความเข้าใจในคุณค่าความสำคัญของทรัพยากร และกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกในการปกป้องและดูแลรักษาทรัพยากรให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานของผู้นำเข้าน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน

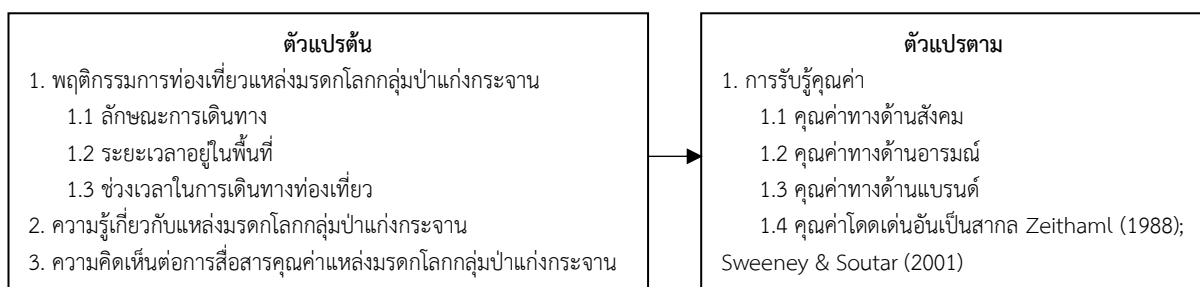
วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2568 และลงพื้นที่ภาคสนามเก็บข้อมูลในช่วงวันธรรมดา วันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามการรับรู้ของผู้นำเข้านต่อคุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้นำเข้านชาวไทยที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติในกลุ่มป่าแก่งกระจาน ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และอุทยานแห่งชาติกุยบุรี กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yamane (1973) เนื่องจากการกำหนดประชากรการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทราบจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาชัดเจน โดยอ้างอิงจากสถิตินักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง จำนวน 3 ปี ย้อนหลัง ระหว่างปี พ.ศ. 2564 - พ.ศ. 2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 454,230 คน (National Parks of Thailand, 2024) และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อน 5% ดังนั้นจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ไม่น้อยกว่า 400 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์ของตัวแปรต้น ได้แก่ พฤติกรรมการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานคือ ลักษณะการเดินทาง ระยะเวลาอยู่ในพื้นที่และช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติในกลุ่มป่าแก่งกระจานของนักท่องเที่ยวชาวไทย ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานคือ ความรู้ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ของอุทยานแห่งชาติในพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจาน และความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานคือ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการสื่อสารคุณค่าของแหล่งมรดกโลก กลุ่มป่าแก่งกระจาน และตัวแปรตาม การรับรู้คุณค่า โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) คุณค่าทางด้านสังคมคือการได้รับการยอมรับและสามารถบอกลักษณะทางสังคมจนทำให้บุคคลนั้นเกิดการยอมรับได้ 2) คุณค่าทางด้านอารมณ์คือการกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกให้นักท่องเที่ยวอยากมีประสบการณ์ร่วมในการรับรู้คุณค่า 3) คุณค่าทางด้านแบรนด์คือ

นักท่องเที่ยวมีความรู้สามารถบ่งบอกถึงความแตกต่างและสามารถจดจำลักษณะได้ และ 4) คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลคือเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจากยูเนสโก ตามแนวความคิดของ Zeithaml (1988) และ Sweeney & Soutar (2001)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการรับรู้ของผู้มาเยือนต่อคุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน ได้แก่ ลักษณะการเดินทางระยะเวลาอยู่ในพื้นที่และช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภายในแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน แนวคำถามเป็นการวัดความรู้ของนักท่องเที่ยว โดยมีข้อความที่ใช้ในการประเมินแบบ ถูก ผิด ส่วนที่ 3 การรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน ได้แก่ คุณค่าทางด้านสังคม คุณค่าทางด้านอารมณ์ คุณค่าทางด้านแบรนด์ และคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล โดยมีข้อความที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) แบบลิเคิร์ทสเกล (Likert scale) มี 5 ระดับ ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน โดยมีข้อความที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ทสเกล มี 5 ระดับ และ ส่วนที่ 5 ภูมิหลังของผู้มาเยือน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เพื่อใช้ในการอธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแบบสอบถามนี้ ได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ในส่วนที่ 1 พฤติกรรมการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน ส่วนที่ 3 การรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน และส่วนที่ 5 ภูมิหลังของผู้มาเยือนและผู้วิจัยได้ทดสอบค่าความยากง่ายของข้อความ ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน จากการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Try out) เพื่อหาความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของเครื่องมือการวิจัยกับประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 34 คน เพื่อวัดค่าสัมประสิทธิ์ของ Cronbach's Alpha พบว่า ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.97 ส่วนที่ 3 การรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน ได้แก่ คุณค่าทางด้านสังคม คุณค่าทางด้านอารมณ์ คุณค่าทางด้านแบรนด์ และคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.98 ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.95 และส่วนที่ 5 ภูมิหลังของผู้มาเยือน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.97 ซึ่งค่าดังกล่าวสูงกว่า 0.70 ตามข้อกำหนดของครอนบาคทุกค่าจึงถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้จริง (Cronbach, 1970) ทั้งนี้ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน ได้ทำการทดสอบความยากง่ายของข้อความพบว่า มีความยากง่ายพอเหมาะเท่ากับ 0.53 ความเชื่อถือสูงมากโดยมีค่าเท่ากับ 0.87 (Kuder & Richardson, 1937) ดังนั้นในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในข้อที่ 1 คือ ส่วนที่ 3 การรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน ได้แก่ คุณค่าทางด้านสังคม คุณค่าทางด้านอารมณ์ คุณค่าทางด้านแบรนด์ และคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล เพื่อสรุประดับการรับรู้คุณค่าทั้ง 4 ด้าน และผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในข้อที่ 2 โดยกำหนดตัวแปรต้นคือ ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน และส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน และตัวแปรตามคือ ส่วนที่ 3 การรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน ได้แก่ คุณค่าทางด้านสังคม คุณค่าทางด้านอารมณ์ คุณค่าทางด้านแบรนด์ และคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนามเก็บข้อมูลด้วยตนเองในช่วงวันธรรมดา วันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ โดยเก็บข้อมูลในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 – เดือนมกราคม พ.ศ. 2568 ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่อุทยานแห่งชาติละ 3 ครั้ง เริ่มจากอุทยานแก่งกระจาน อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน และอุทยานแห่งชาติกุยบุรี จนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 400 คน โดยนักท่องเที่ยว 1 กลุ่ม ผู้วิจัยจะเก็บแบบสอบถาม 1 คน เพื่อเป็นตัวแทนของ

ประชากรและลดความซ้ำซ้อนของข้อมูลแบบสอบถามที่จะนำมาวิเคราะห์ ทั้งนี้จากการลงพื้นที่ภาคสนามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามได้ทั้งสิ้นจำนวน 522 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้มีการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนจำนวน 495 คน โดยผู้วิจัยได้มีการเก็บแบบสอบถามเผื่อจำนวน Drop out ร้อยละ 23.75 หรือจำนวน 95 ชุด เพื่อให้ได้ข้อมูลจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพียงพอและมีความเหมาะสมในการใช้วิเคราะห์ข้อมูล (Hair *et al.*, 2010)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) และ 2. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis)

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา เพื่อทำการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบน เพื่อใช้ในการอธิบายข้อมูลปัจจัยลักษณะพื้นฐานประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน ความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน และการรับรู้คุณค่าของมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติในแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน จากนั้นผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานที่มีค่าคะแนนตั้งแต่ 1 – 5 มาแปลผลการศึกษา ซึ่งค่าในช่วง 1.00 – 1.80 หมายถึง น้อยที่สุด ค่า 1.81 – 2.60 หมายถึง น้อย ค่า 2.61 – 3.40 หมายถึง ปานกลาง ค่า 3.41 – 4.20 หมายถึง มาก และค่า 4.21 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด (Vanichbuncha & Vanichbuncha, 2018) ซึ่งจะได้ค่าระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานในแต่ละด้าน เพื่อใช้ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

2. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อใช้ในการสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน โดยผู้วิจัยใช้ตัวแปรอิสระคือ 1) พฤติกรรมการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน 2) ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน และ 3) ความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน และตัวแปรตามคือ การรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน ได้แก่ คุณค่าทางด้านสังคม คุณค่าทางด้านอารมณ์ คุณค่าทางด้านแบรนด์ และคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล เพื่อใช้ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้นักวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางประชากรศาสตร์ 2) พฤติกรรมการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน และความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน เพื่ออธิบายให้เห็นถึงลักษณะของข้อมูลที่ใช้เป็นตัวแปรอิสระในครั้งนี้ 3) การรับรู้คุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน เพื่ออธิบายผลการศึกษาที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 4) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน เพื่ออธิบายผลการศึกษาที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางประชากรศาสตร์ จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 495 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.15 รองลงมาคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 43.03 และน้อยที่สุดคือ LQBTQIA+ คิดเป็นร้อยละ 1.82 มีช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี และอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.44 รองลงมาคือ อายุอยู่ในช่วงระหว่าง 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.79 และอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.98 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.22 รองลงมาคือ มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 17.78 และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 9.49 ในจำนวนนี้มีการประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 35.15 รองลงมาคือ อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 20.81 และอาชีพเจ้าของกิจการ/อาชีพอิสระ คิดเป็นร้อยละ 18.18 และโดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.44 รองลงมาคือ รายได้ต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.61 และรายได้ต่อเดือน 30,001 - 40,000 บาท ตามลำดับ

2) พฤติกรรมการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน และความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน

ผลการศึกษาด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานพบว่า ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีการพักค้าง คิดเป็นร้อยละ 70.30 และไปเช้าเย็นกลับ (One-day trip) คิดเป็นร้อยละ 29.70 โดยระยะเวลาอยู่ในพื้นที่พบว่า ส่วนใหญ่มีระยะเวลาอยู่ในพื้นที่ 2 - 3 วัน คิดเป็นร้อยละ 39.80 รองลงมาคือ ระยะเวลาอยู่ใน

พื้นที่ 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 30.51 ระยะเวลาก่อนอยู่ในพื้นที่ครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 27.07 และน้อยที่สุดคือ ระยะเวลาก่อนอยู่ในพื้นที่มากกว่า 3 วัน คิดเป็นร้อยละ 2.63 โดยช่วงเวลาที่เดินทางมาท่องเที่ยวพบว่า ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุดคือ วันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 35.96 รองลงมาคือ ช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวเป็นวันหยุดนักขัตฤกษ์ คิดเป็นร้อยละ 28.89 ช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวเป็นวันธรรมดา คิดเป็นร้อยละ 19.80 ช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวเป็นวันหยุดเทศกาล คิดเป็นร้อยละ 11.31 และน้อยที่สุดคือ ช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 4.04 และช่องทางการรับรู้การสื่อสารพบว่า ช่องทางที่นักท่องเที่ยวมีการรับรู้การสื่อสารมากที่สุดคือ ช่องทางการสื่อสารภายนอกอุทยานฯ คิดเป็นร้อยละ 70.40 และช่องทางการสื่อสารภายในอุทยานฯ คิดเป็นร้อยละ 29.60

ผลการศึกษาความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานพบว่า นักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานมากที่สุดคือ เกณฑ์ในการประกาศจัดตั้งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานคือ หลักเกณฑ์ข้อที่ 10 เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยที่มีความสำคัญสูงสุดสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในถิ่นกำเนิด รวมไปถึงถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์พืชและ/หรือชนิดพันธุ์สัตว์ ที่มีความโดดเด่นเชิงวิทยาศาสตร์ หรือเชิงอนุรักษ์ระดับโลก คิดเป็นร้อยละ 96.97 รองลงมาคือ หน่วยงานที่รับรองการเป็นมรดกโลกคือ องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) คิดเป็นร้อยละ 93.94 และมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานเป็นกลุ่มป่าที่ตั้งอยู่บนเทือกเขาตะนาวศรี (Tenasserim range) คิดเป็นร้อยละ 89.29 และนักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานน้อยที่สุดคือ มรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจานประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และ อุทยานแห่งชาติกุยบุรี คิดเป็นร้อยละ 14.55

ตารางที่ 1 ระดับความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน

ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความรู้น้อย (1 - 3 คะแนน)	2	0.40
ระดับความรู้ปานกลาง (4 - 6 คะแนน)	115	23.23
ระดับความรู้มาก (7 คะแนน ขึ้นไป)	378	76.36
รวม	495	100.0

จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยได้แบ่งระดับความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานในภาพรวมออกเป็น 3 ระดับ ผลการศึกษพบว่า นักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 76.36 รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.23 และนักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 0.40 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานพบว่า นักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน เฉลี่ย 7.03 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุด 10.00 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 2.00 คะแนน

ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.78) โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ องค์การบริหารจัดการกลุ่มป่าแก่งกระจานมีความตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรและถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์พืช และชนิดพันธุ์สัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์และมีคุณค่าโดดเด่นระดับโลก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.86) รองลงมาคือ การสื่อสารคุณค่า ทำให้ท่านมีความตระหนักถึงทรัพยากรธรรมชาติ ถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์ และมีคุณค่าโดดเด่นระดับโลก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.88) การสื่อสารคุณค่าเกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน เป็นการสื่อสารที่เข้าใจง่าย ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.89) ตามลำดับ ในขณะที่ส่วนที่นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานน้อยที่สุดคือ ในพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจานมีการจัดนิทรรศการเพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมรดกโลกของกลุ่มป่าแก่งกระจาน ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.94)

3) ระดับการรับรู้คุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน

ตารางที่ 2 ระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน

การรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
คุณค่าทางด้านสังคม	3.93	0.70	มาก
คุณค่าทางด้านอารมณ์	4.46	0.50	มากที่สุด
คุณค่าทางด้านแบรนด์	4.00	0.70	มาก
คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล	4.24	0.63	มากที่สุด
รวม	4.16	0.52	มาก

จากตารางที่ 2 การรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจานมีองค์ประกอบดังนี้ คุณค่าทางด้านสังคม คุณค่าทางด้านอารมณ์ คุณค่าทางด้านแบรนด์ และคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล โดยผลการวิเคราะห์ระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.52) หากพิจารณารายละเอียด โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ คุณค่าทางด้านอารมณ์ (Emotional value) ซึ่งมีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (Outstanding universal value) ซึ่งมีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.63) คุณค่าของแบรนด์ (Brand value) ซึ่งมีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.70) และน้อยที่สุดคือ คุณค่าทางด้านสังคม (Social value) ซึ่งมีค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.70)

4) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน

ตัวแปร	Unstandardized		Standardized	t	p-value
	coefficients		coefficients		
	B	Std. Error	Beta (β)		
(Constant)	2.181	0.171		12.776	0.000
ลักษณะการเดินทาง	0.058	0.051	0.051	1.133	0.258
ระยะเวลาอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติในพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจาน	0.057	0.027	0.095	2.109*	0.035
ช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว	0.009	0.022	0.018	0.402	0.688
ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน	0.057	0.022	0.114	2.543*	0.011
ความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน	0.447	0.023	0.664	19.708*	0.000

หมายเหตุ : $R = 0.669$, $R^2 = 0.448$, Adjusted $R^2 = 0.442$, SEE = 0.390, $F = 79.263$, Sig. = 0.000, $p < 0.01$

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปัจจัย ได้แก่ ลักษณะการเดินทาง ระยะเวลาอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติในพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจาน ช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน และความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน ที่ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน ซึ่งประกอบด้วย คุณค่าทางด้านสังคม คุณค่าทางด้านอารมณ์ คุณค่าทางด้านแบรนด์ และคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบ Enter ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจานพบว่า ตัวแปร ระยะเวลาอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติในพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจาน ($\beta = 0.095$, $p < 0.01$) ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน ($\beta = 0.114$, $p < 0.01$) และความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน ($\beta = 0.663$, $p < 0.01$) ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของ

มรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจานโดยรวม ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายความแปรผันของอิทธิพลที่ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน โดยรวมได้ร้อยละ 44.8 ($R^2 = 0.448$)

ดังนั้นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน เมื่อวิเคราะห์ตามตัวแปรต้นพบว่า ลักษณะการเดินทาง และช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวไม่ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน ในขณะที่ระยะเวลารออยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติในพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจาน ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน และความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจานส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานของผู้มาเยือนพบว่า นักท่องเที่ยวมีการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจานโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยคุณค่าที่นักท่องเที่ยวมีการรับรู้มากที่สุดคือ คุณค่าทางด้านอารมณ์ รองลงมาคือ คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล คุณค่าทางด้านแบรนด์ และน้อยที่สุดคือ คุณค่าทางด้านสังคม ตามลำดับ โดยผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับ Caber *et al.* (2020) ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติมีการรับรู้คุณค่าทางด้านอารมณ์มากที่สุด ในขณะที่นักท่องเที่ยวมีการรับรู้คุณค่าทางสังคมน้อยที่สุดเช่นกัน โดยผลการศึกษาของ Baral *et al.* (2017) ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติมีการรับรู้ถึงคุณค่าการรักษาความอุดมสมบูรณ์และการอนุรักษ์ รักษาคุณค่าที่มีความโดดเด่นอันเป็นสากลของอุทยานแห่งชาติ ซึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญในการรับรู้ถึงคุณค่าการรักษาความอุดมสมบูรณ์ที่มีความโดดเด่นอันเป็นสากล

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจานโดยรวมได้ดีที่สุดคือ ระยะเวลารออยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภายในแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน และความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน กล่าวคือ นักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลารออยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติในกลุ่มป่าแก่งกระจานมีจำนวนวันมาก จะส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจานในระดับมากด้วย โดยผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับ Prats *et al.* (2016) ที่กล่าวว่า ระยะเวลารอในพื้นที่นานขึ้นจะส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยวได้เช่นกัน นักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานอยู่ในระดับมากจะส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจานในระดับมากด้วย โดยผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับ Zhang *et al.* (2023) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการให้ความรู้แก่ชุมชนท้องถิ่นในการผลักดันให้เกิดการรับรู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจและความเคารพซึ่งกันและกันระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือนที่สามารถนำไปสู่พฤติกรรมการอนุรักษ์ในอนาคต และนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจานมาก จะส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจานมาก โดยผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับ Mariani & Guizzardi (2020) กล่าวว่า การสื่อสารคุณค่าที่มีความโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลกอย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้คุณค่าของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ของมรดกโลก โดยอีก 2 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะการเดินทางและช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว ไม่ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการรับรู้คุณค่าของผู้มาเยือนต่อคุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาพบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.78) นักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์การรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.52) เนื่องจากการรับรู้คุณค่าทางด้านสังคม คุณค่าทางด้านอารมณ์ คุณค่าทางด้านแบรนด์ และคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของนักท่องเที่ยวอยู่ในทิศทางบวก

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน โดยใช้สถิติการถดถอยเชิงเส้น

พบว่า ระยะเวลาอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติภายในแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน ($\beta = 0.095$, $p < 0.01$) ความรู้เกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน ($\beta = 0.114$, $p < 0.01$) และความคิดเห็นต่อการสื่อสารคุณค่าของมรดกโลกทางธรรมชาติกลุ่มป่าแก่งกระจาน ($\beta = 0.663$, $p < 0.01$) ส่งผลต่อระดับการรับรู้คุณค่าแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภายในแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน โดยรวมได้ร้อยละ 44.8 ($R^2 = 0.448$)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย อุทยานแห่งชาติในพื้นที่มรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน 1) ด้านการยกระดับการรับรู้คุณค่าของอุทยานแห่งชาติทั้ง 3 แห่ง โดยมีการออกแบบหรือจัดกิจกรรมกลุ่มนักท่องเที่ยวแสดงถึงความเชื่อมโยงมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานและความต่อเนื่องของกิจกรรม โดยต้องนำจุดเด่นของแต่ละอุทยานแห่งชาติมาจัดเป็นเทศกาล เช่น เทศกาลชมผีเสื้อ ชมนกหายากประจำปี ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เทศกาลชมนกเงือกบางกะมา ของอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน และเทศกาลวันช้างไทย ของอุทยานแห่งชาติกุยบุรี รวมถึงการจัดค่ายเรียนรู้ธรรมชาติ การวาดภาพธรรมชาติ โดยมีเจ้าหน้าที่สื่อความหมายในการให้ข้อมูล เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธรรมชาติ และส่งเสริมการรับรู้คุณค่าของมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน 2) สำหรับการวิจัยในอนาคตควรมีการวิเคราะห์การให้ข้อมูลการสื่อสารคุณค่าของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว การสื่อสารประชาสัมพันธ์ทางสื่อสังคมออนไลน์ การจัดนิทรรศการป้ายให้ความรู้ รวมถึงเจ้าหน้าที่สื่อความหมายของอุทยานแห่งชาติ เพื่อยกระดับการรับรู้คุณค่าของแหล่งมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจานให้เกิดความตระหนักต่อการอนุรักษ์คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลตามหลักการและเงื่อนไขของยูเนสโกในการได้รับประกาศจัดตั้งเป็นมรดกโลกกลุ่มป่าแก่งกระจาน

เอกสารอ้างอิง

- Baral, N., Hazen, H. & Thapa, B. (2017). Visitor perceptions of World Heritage value at Sagarmatha (Mt. Everest) National Park, Nepal. *Journal of Sustainable Tourism*, 25(10), 1494–1512.
- Bidder, C., B. S., Fatt. & S. H., Mogindol. (2022). Assessing the effective communication of world heritage brand of protected area: a case of Kinabalu Park. *Malaysian Journal of Sustainable Environment*, 9(2), 235-256.
- Caber, M., Albayrak, T. & Crawford, D. (2020). Perceived value and its impact on travel outcomes in youth tourism. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 9(31), 1-10.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper and Row.
- Division of Foreign Affairs. (2021). *Sustainable tourism strategy plan for Kaeng Krachan Forest Complex area*. (1st Ed.). Bangkok: Boonsiri Printing. (in Thai)
- Emphandhu, D., Klabsuk, R., Phumsathan, S. & Phumalee, U. (2021). *Complete report determination of research agenda on natural heritage management for tourism and creative economy*. Program Management Unit Competitiveness (PMUC). (in Thai)
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th Ed.). New York: Pearson.
- Hanprasert, S. & Sangchoey, T. (2023). Factors Affecting Satisfaction and Behavioral Intention of Tourists Visiting Kaeng Krachan National Park, *The New Viridian Journal of Arts, Humanities and Social Sciences*, 3(5), 50-67. (in Thai)
- Kuder, G. F. & Richardson, M. W. (1937). The theory of the estimation of test reliability. *Psychometrika*, 2(3), 151-160.
- Mariani, M. M. & Guizzardi, A. (2020). Does designation as a UNESCO world heritage site influence tourist evaluation of a local destination?. *Journal of Travel Research*, 59(1), 22-36.
- National Parks of Thailand. (2024). *Tourist information in national parks* [Online]. Retrieved March 6, 2024, from: <https://catalog.dnp.go.th/dataset/stat-tourism>. (in Thai)

- Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning. (2017). *Thailand red data: Vertebrates*. (1st Ed.). Bangkok: Text and Journal Publication Company Limited. (in Thai)
- Prats, L., Camprubi, R. & Coromina, L. (2016). Examining the role of familiarity, information sources, length of stay and satisfaction in the image perception model, *European Journal of Tourism Research*, 13, 5-22.
- Sweeney, J. C. & Soutar, G. N. (2001). Consumer perceived value: The development of a multiple item scale. *Journal of Retailing*, 77(2), 203-220.
- UNESCO. (2019). *The operational guidelines for the implementation of the world heritage convention* [Online]. Retrieved December 15, 2023, from: <https://whc.unesco.org/en/guidelines/>.
- UNESCO. (2024). *World heritage* [Online]. Retrieved December 15, 2023, from: <https://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=160>.
- Vanichbuncha, K. & Vanichbuncha, T. (2018). *Using SPSS for Windows for data analysis*. (31st Ed.). Bangkok: Samlada. (in Thai)
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. (2rd Ed.). New York: Harper and Row.
- Zeithaml, V. A. (1988). Consumer perceptions of price, quality and value: A means-end model and synthesis of evidence. *Journal of Marketing*, 52(3), 2-22.
- Zhang, H., Jiang, J. & Zhu, J. (2023). The perceived value of local knowledge tourism: Dimension identification and scale development. *Frontiers in Psychology*, 14, 1-13.